

Handläggning av avliden med konstaterad eller misstänkt Covid-19

Omfattning

Instruktion för omhändertagande av person med misstänkt eller bekräftad covid-19 som avlider på sjukhus eller på obs-plats kopplad till hälsocentral.

Lagar och styrande förutsättningar

SOSFS 2015:10 Basal hygien i vård och omsorg
Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Allmänt

Sjukdomen covid-19 orsakas av ett virus benämnt SARS-CoV-2. Smittspridning vid covid-19 sker framförallt genom nära kontakt med någon som är sjuk, genom dropp- och kontaktsmitta. Virusnet kan då spridas via hosta, nysningar eller via kontakt med kroppsvätskor och i viss mån via förorenade ytor, föremål och utrustning. För att bli smittad måste smittämnet för covid-19 hamna på slemhinnor i ögon, näsa eller mun.

Efter konstaterat dödsfall kan kvarstå viss risk för dropp- och kontaktsmitta i samband med hantering av kroppen. Det är ej fastställt hur länge smittrisk kvarstår men denna är rimligen avtagande med tiden. Risk för smitta via aerosol kan föreligga i samband med vissa procedurer i samband med obduktion. Risken för smitta minimeras genom att korrekt använda skyddsutrustning.

Hantering av kroppen på vårdavdelning, mottagning och annan vårdinrättning och på obs-avdelning efter konstaterat dödsfall

Kroppen täcks med lakan eller filt enligt ordinarie rutiner. Krav på bisättningsäck föreligger ej men enligt önskemål från Unilabs patologi Sunderbyn bör kropp som ska till bårhuset Sunderby sjukhus om möjligt transporteras i bisättningsäck.

Transport från vårdavdelning, mottagning och annan vårdinrättning till bårhus.

Rutin gällande för Sunderby sjukhus

Bårvagnar utan grind skall användas till transport/lämna avliden i kylrummet. Dessa bårar finns i kastastrofförrådet. Vakten har tillgång och möjlighet att öppna.

Gul riskavfallsåda/desinfektionsmedel/torkdukar och handskar finns på vagn i bårhuset.

Rutin gällande för sjukhusen i Kalix, Piteå, Gällivare, Kiruna samt på obs-platser knutna till hälsocentraler

Utförs enligt ordinarie riktlinjer på respektive vårdinrättning

Skyddsutrustning vid hantering av avliden på vårdavdelning, mottagning och annan vårdinrättning på sjukhus och på obs-avdelning samt vid transport av avliden till bårhus

- Basala hygienrutiner (BHK) tillämpas. I dessa ingår: vid kontakt med kroppen används handskar och plastförkläde. Händer och underarmar desinfekteras efter avtagande av handskar. Vid risk för stänk av kroppsvätskor mot ansiktet används stänkskydd i form av munskydd (II eller IIR) och visir eller skyddsglasögon
- All skyddsutrustning som personalen använt under transport skall tas av och kastas i gul riskavfallslåda i bårhuset
- Desinfektera händer och underarmar
- Efter att lådan är försluten skall den spritas av.
- Riskavfallslåda lämnas kvar i bårhusets lokaler.
- Desinfektera händer och underarmar

Provtagning

Om Covid-19 smitta misstänks men inte är konstaterad och obduktion övervägs ska vårdpersonal säkerställa att prov tas för påvisande av SARS-CoV2 från nasofarynx och bakre svalgvägg innan kroppen transporteras till bårhuset. Personalen på obduktionsavdelningen ska informeras om att prov är taget och ska få del av resultatet.

Remiss/bårhusmeddelande

Vid misstänkt/konstaterad covid-19 har den läkare som konstaterar dödsfallet skyldighet att informera om detta på namnkortet (bröstlappen/bårhusmeddelandet) som fästs på kroppen, samt muntligen till den som hanterar kroppen. Informationen om covid-19 ska tillses vara synlig utanpå det lakan/filt/bisättningssäck som täcker kroppen. Oavsett förekomst av covidsmitta ska det liksom i ordinarie rutin för bårhusmeddelande informeras på namnkort/bröstlapp om eventuell förekomst av pacemaker eller annan explosivt implantat

Vid misstänkt/konstaterad Covid-19-smitta ska telefonkontakt tas i samband med att remissen skickas. Kontaktuppgifter till ansvariga läkare i tjänst ska anges.

Obduktion

Med anledning av bristen som råder på personlig skyddsutrustning råder stor restriktivitet med att utföra kliniska obduktioner. Vi ber samtliga remittenter att i den rådande situationen respektera detta och endast efterfråga obduktion om det är av mycket stor klinisk vikt.

Vid konstaterad eller misstänkt smitta görs obduktion endast i undantagsfall efter gemensamt beslut mellan klinisk verksamhetschef och medicinskt ansvarig på patologen. Vid misstänkt smitta bör ett prov tas innan kroppen skickas till bårhus. Om obduktion övervägs önskas provresultat innan obduktion påbörjas. Alla oklara fall kommer hanteras som potentiellt smittsamma. Om skyddsutrustning ej finns tillgänglig kan obduktion ej utföras.

Skyddsutrustning vid hantering av avliden inom patologavdelningen/bårhuset Sunderby sjukhus

- Vid all hantering av den avlidne utan aerosolgenererande moment tillämpas basala hygienrutiner samt handskar, plastförkläde, munskydd (II eller IIR) och visir eller skyddsglasögon.
- Vid hantering av avliden med aerosolgenererande moment krävs även andningsskydd av klass FFP3 eller FFP2. Aerosoler kan genereras vid vissa procedurer i samband med obduktion.
- Vid risk för stick- och skärskada rekommenderas dubbla skyddshandskar eller punktionssäkra skyddshandskar.

Städning

Vid städrutiner krävs ytdesinfektion av samtliga kontaminerade ytor med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid eller Virkon.

Rituell tvagning, avsked/visning och kistläggning:

Vid konstaterad eller misstänkt smitta kan rituell tvagning, avsked/visning utföras om anhöriga inte rör kroppen och basala hygienrutiner beaktas. Om något moment kan innebära smittrisk ska anhöriga använda adekvat skyddsutrustning som beskrivet under avsnittet ”Skyddsutrustning vid hantering av avliden på vårdavdelning samt vid transport av avliden till bårhus”.

Utlämnande av kropp till begravningshuvudman

Transport från sjukvårdshuvudman till begravningshuvudman ska utföras av anlitad begravningsbyrå.

Berörd personal ska efter riskbedömning använda adekvat skyddsutrustning i alla led fram till att begravningen är genomförd. Den avlidnes kropp kan visas för anhöriga men kroppen ska inte vidröras utan adekvat skyddsutrustning som beskrivet under avsnittet ”Skyddsutrustning vid hantering av avliden på vårdavdelning samt vid transport av avliden till bårhus”. Begravningsceremoni kan genomföras i vanlig ordning. Efterlevande kan fritt välja jordbegravning eller kremation.

Referenser

www.folkhalsomyndigheten.se

[Unilabs SA Sverige patologi](#)